

דף תרגול: אוצר מילים עיוני – חלופות עבריות, משלבי לשון וניבים

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מילים לועזיות ואת החלופות העבריות שלהן
- לזהות משלב לשון: גבוה, תקני או דיבורי
- להבין משמעות של ניבים נפוצים ולהשתמש בהם נכון

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – חלופות עבריות למילים לועזיות

1. א – מקרר
2. ג – מחשב
3. א – מרשתת
4. ב – מסרון
5. א – מזגן

חלק ב׳ – התאמת מילה לועזית לחלופה העברית

1 – ה (כריך)
2 – ו (מזגן)
3 – ב (דואר אלקטרוני)
4 – א (מקרר)
5 – ד (מרשתת)
6 – ג (מחשב)

חלק ג׳ – נכון או לא נכון - משלבי לשון

1. נכון – מילה רשמית ומכובדת, אינה שגורה בדיבור יומיומי
2. לא נכון – זהו ביטוי מהמשלב הדיבורי
3. נכון – מילה רגילה ונכונה, מתאימה לכתיבה ספרותית ולדיבור
4. לא נכון – זוהי מילה מהמשלב הדיבורי
5. לא נכון – המשלב הדיבורי הוא שפה פשוטה של שיחה יומיומית
6. נכון – נאום רשמי דורש שפה מכובדת ומדויקת

חלק ד׳ – השלימו את הניב

1. ראש
2. יד
3. כלים
4. פרטים
5. גדר
6. דף

חלק ה׳ – הבנה וכתיבה

1. להתעצבן מאוד ולאבד שליטה על עצמי
2. משלב גבוה - שפה רשמית ומכובדת, למשל 'אכן'. משלב דיבורי - שפה פשוטה של שיחה, למשל 'סבבה'

חלק ו׳ – כתיבה יצירתית

1. לבדוק שהתלמיד כתב שני משפטים בעלי אותו תוכן אך בשתי רמות לשון שונות, עם מילים מתאימות לכל משלב

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דוגמה נכונה כגון מחשב/קומפיוטר או מקרר/פריג'ידר
- משפט תקין שמשתמש בניב בהקשר נכון
- הסבר שמראה הבנה שמשלב תקני הוא שפה רגילה ונכונה ומשלב דיבורי הוא שפה יומיומית פשוטה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בדוגמאות מהחיים לכל משלב לשון לפני התרגול
- מומלץ לעודד תלמידים לנחש משמעות ניב מההקשר לפני בדיקה במילון
- בחלק הפתוח כדאי לבקש מכמה תלמידים להקריא את המשפטים שכתבו כדי להשוות משלבים

דף תרגול: אוצר מילים עיוני – חלופות עבריות, משלבי לשון וניבים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד: מילים לועזיות ואיך אומרים אותן בעברית, הבדל בין שפה גבוהה לשפה פשוטה, ומה זה ניב.

📖 מילון קטן:

מילה לועזית	מילה שהגיעה מעברית משפה אחרת
חלופה עברית	מילה בעברית במקום מילה לועזית
משלב לשון	איך מדברים או כותבים - גבוה, רגיל או פשוט
משלב גבוה	שפה רשמית ומכובדת מאוד
משלב תקני	שפה רגילה ונכונה, כמו בספרים
משלב דיבורי	שפה פשוטה כמו בשיחה יומיומית
ניב	צירוף מילים שהמשמעות שלו שונה מהמילים עצמן
הקשר	המשפטים שסביב מילה, שעוזרים להבין אותה

1 חלק א׳ – חלופות עבריות למילים לועזיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך אומרים 'פריג'ידר' בעברית?

א) מקרר ב) מזגן ג) מחשב ד) מונית

2. איך אומרים 'קומפיוטר' בעברית?

א) מונית ב) כריך ג) מחשב ד) אתר

3. איך אומרים 'אינטרנט' בעברית?

א) מרשתת ב) מסרון ג) דואר אלקטרוני ד) אתר

4. איך אומרים הודעת SMS בעברית?

א) מרשתת ב) מסרון ג) מייל ד) פקס

5. איך אומרים 'קונדישן' בעברית?

א) מזגן ב) מקרר ג) מונית ד) כריך

2 חלק ב׳ – התאמת מילה לועזית לחלופה העברית

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סנדוויץ'	____	**א.** מקרר
2. קונדישן	____	**ב.** דואר אלקטרוני
3. אימייל	____	**ג.** מחשב

4. פריג'ידר	___	**ד.** מרשתת
5. אינטרנט	___	**ה.** כריך
6. קומפיוטר	___	**ו.** מזגן

3 חלק ג' – נכון או לא נכון - משלבי לשון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה 'אכן' שייכת למשלב הגבוה	☐	☐
2	הביטוי 'מה נשמע' שייך למשלב הגבוה	☐	☐
3	המילה 'מאוד' שייכת למשלב התקני	☐	☐
4	המילה 'אחלה' שייכת למשלב התקני	☐	☐
5	במשלב הדיבורי משתמשים בשפה פורמלית ומסורתית	☐	☐
6	משלב גבוה מתאים לכתיבת נאום רשמי	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את הניב

השלימו את המילה החסרה.

1. לשבור את ה _____ (לחשוב הרבה כדי לפתור בעיה)

2. לשים _____ על הלב (להתייחס ברצינות לדברים)

3. לצאת מן ה _____ (להתעצבן מאוד)

4. לרדת לפרטי ה _____ (להסביר דברים לעומק)

5. לשבת על ה _____ (לא להחליט כלום)

6. לפתוח _____ חדש (להתחיל מחדש)

5 חלק ה' – הבנה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה פירוש הניב 'לצאת מן הכלים'

2. הסבירו מה ההבדל בין משלב גבוה למשלב דיבורי, ותנו דוגמה לכל אחד

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט אחד על יום בבית הספר במשלב גבוה, ואותו משפט שוב במשלב דיבורי

כרטיס יציאה

תנו דוגמה אחת למילה לועזית ולחלופה העברית שלה

כתבו משפט אחד הכולל ניב אחד שלמדנו

מהו ההבדל בין משלב תקני למשלב דיבורי?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀